

Magister Maximus Jassyensis

Cu Dan Mănuță am făcut cunoștință în octombrie 2004, când pentru prima dată am participat la simpozionul *Spațiul lingvistic și literar românesc din perspectiva integrării europene*, organizat de Institutul de Filologie Română „A. Philippide”. M-au impresionat vastele lui cunoștințe în domeniul filologiei și al istoriei, modestia și umorul său. De atunci ne întâlnim anual în vechea capitală a Moldovei, impregnată de „spiritul istoric și literar”.

Nu este întâmplător că Dan Mănuță s-a născut în județul Suceava (comuna Dolhești): în același județ s-au născut Eusebiu Camilar, Jean Bart, Nicoale Labiș, iar zidurile Cetății de Scaun a Sucevei au stat mărturie trecerii lui Ștefan cel Mare, Alexandru Lăpușeanu, Aron Vodă, Ștefan Răzvan ori Vasile Lupu. Probabil că și din această cauză Dan Mănuță nutrește o adâncă pietate față de istorie. Mă impresionează în chip deosebit rodnicia lui activitate de coautor și de membru în comisia de coordonare și de revizie a *Dicționarului literaturii române de la origini până la 1900* (București, 1979; Premiul „T. Cipariu” al Academiei Române, *ex aequo*) și a *Dicționarului general al literaturii române* (vol. I-VI, vol. VII sub tipar; București, 2004-2007). În Ucraina nu există o asemenea enciclopedie, au apărut doar trei volume ale *Enciclopediei literare* (din cele cinci programate), dar nici acolo activitatea scriitorilor nu este descrisă cu atâtea amănunte ca în *Dicționarul general al literaturii române*, o carte ce poate sta sub sintagma *magnificentissimus et clarissimus liber librorum*, „tezaurul spiritualității și al mentalității române”.

Asemenea unui pietrar, Dan Mănuță dăltuiește drumuri noi în interpretarea clasicilor, dând „recitare nouă”, în primul rând, magicului univers al lui Eminescu. Mă fascinează profunzimea volumului *Pelerinaj spre ființă. Eseu asupra imaginarului poetic eminescian* (Iași, 1999), unde universul poetic eminescian este definit ca mișcare perfectă a trei cercuri – câmpuri semantice supraordonate: Destinul, Legenda și Ființa. Identificând această dinamică, Dan Mănuță recuperează dimensiunea diacronică, dar reconstituie și cea mai radicală dramă a cunoașterii propusă în literatura română.

De multă vreme biografia lui Dan Mănuță se scrie în perimetrul orașului Iași, o străveche citadelă europeană istorică. Îmi amintesc cuvintele lui Mihail Sadoveanu: „Înainte noastră, divers, multicolor, pitoresc și poetic se desfășura Iașul cel bătrân, leagănul cărturarilor, al Unirii, al ideilor și mișcărilor generoase, Iașul amintirilor și legendelor, Iașul fantomelor romantice”. Toată creația lui Dan Mănuță este impregnată de duhul divers, multicolor, pitoresc și poetic (parafrazând cuvintele lui Sadoveanu), într-un cuvânt, de spiritul acestei așezări moldave. Aproape toate cărțile sale au văzut lumina tiparului la Iași, începând de la *Scriitori junimiști* (1971) și *Critica literară junimistă* (1975) până la *Restituiri...*

Iașul îmi atrage atenția nu numai ca un „oraș din basme, cu contururi iluzorii / Străjuit de șapte dealuri, încărcate de podgorii” (George Topârceanu), dar și ca un loc străbătut de unii compatrioți ai mei. De exemplu, la Iași a petrecut ultimii opt ani

ai vieții (1734–1742) Philip Orlyk (1672–1742), publicist, diplomat, adept al hatmanului Ivan Mazepa (al cărui monument se găsește la Galați, unde sunt și două cartiere ce-i poartă numele), cel care a făcut o încercare de a desprinde Ucraina de sub tutela Rusiei țariste în timpul Războiului nordic și care a murit în 1709 pe teritoriul Moldovei, fiind înmormântat la Galați (mormântul lui nu s-a păstrat). Philip Orlyk și-a făcut studiile la Academia Kievo-Moviliană (până în 1694), a cărei întemeierea, ca primă instituție de învățământ superior în spațiul ucrainean, se leagă de numele lui Petru Movilă (1596–1647), mitropolitul Kievului (1633–1647), a cărui personalitate a dominat întreaga viață bisericească și națională a Ucrainei ortodoxe în prima jumătate a secolului al XVII-lea. La Iași, Philip Orlyk a întocmit în limba latină „Pacta et constitutiones legum libertatemque Exercitus Zaparoviensis”, acest document fiind numit de Myhailo Dragomanov ca prima Constituție a Ucrainei (1710).

N-am vrut să descriu un *curriculum vitae* al dlui profesor Dan Mănuță – rodnică și vasta lui activitate o știm cu toții. M-am străduit să consemnez acele impresii care apar în adâncul sufletului meu când „încep să mă apropii” de arta cuvintelor scrise de domnia-sa, precum și de a sa personalitate senină, deosebit de pătrunzătoare și de intensă.

Vivatis, crescatis, floreatis, reverendissime Magister Maxime! Ad multos annos! Omnia bona vobis opto ab imo pectore!

Sergiy LUCHKANYN

*Institutul de Filologie al Universității Naționale „Taras Șevcenko”, Kiev
Ucraina*